

Arthur

Hned na začátku se vám musím přiznat, že jsem kolosálně obézní. Býval jsem oplácáný už v době, kdy jsme se znali, ale to už dávno neplatí. Jím, nač mám chuť, a navíc jím, kdykoliv tu chuť dostanu. Už dlouhé roky jsem neprojevil sebemenší snahu omezit příjem potravy, protože nevidím důvod se jakkoliv omezovat. Navzdory tloušťce nemám problémy s pohybem, natož abych byl upoutaný na lůžko. Pravda, po šesti sedmi krocích už lapám po dechu, a jinak mě omezuje hlavně má nesmírná plachost. Jsem prazvláštně zapouzdřený jako drahé cello či luxusní puška.

Nemám možnost zjistit svou přesnou váhu, ale odhadem se pohybuje mezi dvěma sty padesáti až třemi sty kilogramy. Když jsem před lety naposledy navštívil lékaře, ručička speciální váhy se vyhoupla na dvě stě čtyřicet kilogramů a doktor mě přísně varoval, že jsem na nejrychlejší cestě k předčasnému úmrtí.

A za další: v dopisech, které jsem vám poslal během posledních dvaceti let, jsem sice přímo nelhal, ale záměrně jsem vynechával jistá fakta. Když to shrnu, krátce po naší poslední schůzce mi souběh nečekaných okolností znemožnil pokračovat v akademické kariéře. S tím – stejně jako s řadou dalších věcí – jsem se vám vůbec nesvěřil. Zmínky o přátelích a spolupracovnících jsem čerpal výhradně ze vzpomínek, protože na vysoké škole neučím už dlouhých osmnáct let.

A poslední, neméně závažná věc: Už vůbec nevycházím z domu.

Naštěstí mám velmi pěkný dům a jsem na něj patřičně hrdý, přestože sám jsem ho nekoupil, ale dostal. Průčelí je široké celých osm metrů. V naší ulici výjimka. Kdysi byl nádherný uvnitř i navenek, vkusně a přepychově vybavený, ale to jsem byl ještě dítě. Bohužel jsem ho nechal až přízračně zchátrat. Dnes tu přetrvávají jen střípky jeho bývalé nádhery: piano (na něž jsem v dětství pilně hrával); knihovna na stěně kolem krbu; křesla kdysi považovaná za nóbl se proměnila na otřískané krámy, které se po čtyřicetiletém vzpírání mé váhy propadly skoro až k podlaze. V horním patře sice zůstalo pár pěkných kousků, ale neviděl jsem je víc než deset let. Nemám důvod tam chodit. Ani bych to nezvládl. Ložnici a všechno potřebné mám tady v přízemí a ten malý svět spolu s vyhlídkou z okna mi bohatě stačí. Zchátralý stav domu je jednou z věcí, za něž se hluboce stydím, protože ho odjakživa miluji a občas, když na mě padne sentimentální nálada, doslova cítím, že dům mi lásku oplácí.

A protože už vůbec nevycházím ven, stal se ze mě přeborník v online objednávání všeho, co je pro život nezbytné. Můj dům

občas připomíná poštovní depo: každý den, a někdy dokonce i dvakrát denně doručí kurýr či poslíček objednávku. Jak vidíte, tak úplně se před světem neskrývám, protože vždy musím podepsat stvrzenku o převzetí zásilky. A taky z domu vynáším odpadky, pozdě večer, už za tmy, je v igelitových pytlích házím z horního schodu na obrubník chodníku.

Dnes totiž najdete firmy specializované na všechno. Jedna doručuje knihy a noviny, časopisy. Další vám dopraví nákup z drogerie, jiná zase potraviny vybrané online. V něčem to funguje stále postaru, jinde probíhá úžasný pokrok. Jednou týdně si na stránkách e-shopu vyberu zásoby. V tom obchodě mají úplně všechno – každopádně všechno, co člověka jen napadne. Hotová jídla i suroviny. Moučníky a snídaně a víno a toaletní papír. Sýry a uzeniny a zmrzlinu a dorty a bagely a sladké kuličky značky Entenmann obalené cukrovou rýží v barvách aktuálních svátků. Teď máme říjen a dorazily kuličky v oranžovém a černém cukru.

Kurýr mi nakoupené potraviny dopraví vždy v úterý večer. Když jsem s objednávkami začínal, vybral jsem si pátou hodinu odpolední, protože mi dělalo dobře před kurýrem předstírat, že jsem zrovinka dorazil domů po celodenní práci. V tomhle směru jsem opravdu velmi dětinský! Při telefonátech s personálem e-shopů a bank ledabyle trousím zmínky o rodině či zaměstnání. „Jak se vám dnes daří, pane Oppe?“ zajímá se moje osobní bankéřka z Bank of America a já si jen povzdechnu: „Ále, zase mám práce nad hlavu.“ Stejně tak se vyžívám v tom, že objednané potraviny chodím ke dveřím převzít s povolenou kravatou a uchvátaným výrazem, jako bych nevěděl kam dřív skočit. „Postavte to hned za dveře!“ brouknu pokaždé a na chvi-

ličku odběhnu do kuchyně, přičemž přes rameno chvatně mumlám zdvořilé fráze o počasí nebo o sportovních výsledcích. Jakmile jsou všechny krabice narovnané v chodbě, dám kurýrovi spropitné z hotovosti, kterou schovávám uvnitř duté knihy v nočním stolku. Mám ji už od dětství – kdysi jsem z ní byl unešený: považte, dutá kniha! – a během let se ukázala hodně užitečná. Všechny potraviny, jež si objednávám s donáškou, hradím telefonicky z kreditní karty. Hotovost tedy potřebuji výhradně na spropitné a už hodně dlouho čerpám z bohaté zásoby bankovek, jež jsem před lety osobně vyzvedl z banky. Nemám žádný plán, co podniknu, až bankovky v úkrytu dojdou. Nejspíš ho ani nebudu potřebovat.

Úplně, ale úplně naposledy jsem z domu vyšel v září roku 2001, když na mě při sledování večerních zpráv padl pocit tak hluboké osamělosti, že jsem otevřel vchodové dveře, sestoupil po venkovním schodišti a hodinu jsem proseděl na posledním schodu s hlavou v dlaních. Zoufale jsem si přál s někým promluvit. Zdálo se mi, že se blíží konec světa. Jako procesí ke mně postupně přicházely nejhorší vzpomínky z celého života. V jednu chvíli jsem měl dojem, že slyším ženský křik, ale vzápětí mi došlo, že to jsou pávi v zahradě nedalekého kostela. Nakonec jsem se zvedl a ušel jeden blok a pak blok za ním a další a další. Dorazil jsem až na roh Deváté ulice a Osmé avenue, kde stály dva hloučky viditelně rozrušených žen. Jedna z mladých dam držela v náručí vyjukané dvouleté děcko a plakala, zatímco její přítelkyně ji soucitně utěšovala. Když jsem ženy míjel, zmlkly a upřeně na mě civěly. Za jejich zády se mi nabídl výhled na celou délku Deváté ulice až k řece a obzoru. Stačilo by přimhou-

řit oči, abych po pravé straně rozeznal černý kouř stoupající k obloze, ačkoliv až do srdce velkoměsta odtud vidět nebylo. V mládí jsem na Manhattan chodíval často, dokonce jsem tam po studiích učil. Přiznám se, že ta práce mě vůbec nebavila, ale teď jsem si vzpomněl na svoje studenty a bývalé kolegy a v duchu se pomodlil za jejich bezpečí a spokojený život. A vzpomínal jsem i na vás a cítil vděčnost, že se vám nesplnil sen žít v srdci Manhattanu. A pak mě zaplavil žal a stesk; sebelítost i soucit s ostatními, což u mě často splývalo v jedinou emoci. Stál jsem na místě tak dlouho, až se mi pod tíhou těla začaly podlamovat nohy, a tak jsem se namáhavě kolébal zpět a cestou se musel sedmkrát zastavit, abych popadl dech. Ženy se mezitím vytratily a ulice byly vylištěné. Před domem jsem vzhlédl k nejvyššímu dvanáctému schodu u dveří a v duchu se zapřísahal, že z domu už v životě nevyjdu, protože dnes jsem neměl koho navštívit a ani mě nikdo nenavštívil. To mě utvrdilo v názoru, že vlastně nemám důvod opouštět dům.

A v ten den jsem se absolutně odstříhl od světa. Pravda, sklony k samotářství jsem jevil už od dětství, ale mnoho let jsem za zády měl rodiče a kolem sebe další lidi, kteří mi nedovolili uzavřít se do zcela neproniknutelné slupky. Po jistou dobu jsem měl i přátele jako například vás... Dnes však už nejsem v kontaktu s nikým, s přáteli ani s příbuznými. Matku jsem miloval, ale zemřela ještě mladá. Z řady důvodů, jež vám případně mohu vyjmenovat, se nestýkám se zbytkem rodiny. Na druhou stranu právě díky příbuzenstvu jsem finančně zajištěný až do konce života a nemusím si vydělávat vlastní prací. I tento fakt se podepsal na mé narůstající tloušťce a umožnil mi se natrvalo zavřít v domě jako v bezpečném kokonu.

. . .

V současnosti trávím všechny dny navlas stejně. Ráno nenápadně seberu noviny z horního schodu. Poslíčkovi dávám spropitné právě za to, aby noviny pokládal úplně nahoru. A přečtu si všechny články. A projedu i nekrology, všechny, denně.

Sám si vařím nebo si občas přichystám celou hostinu. Ihned po probuzení si naplánuji celodenní menu, a pokud mám v domě něco obzvlášť dobrého, dětinsky se těším. Loudám se z místnosti do místnosti jako přízrak, tělnatý rudolící přízrak, občas se zastavím a pozoruji obraz na stěně; tu a tam se mi v určitém koutě či místnosti vybaví vzpomínka a já postojím, dokud nevyprchá a opět mě nezahalí samota. Občas vám napíšu dopis. Jindy se zase zastavím u kusu nábytku a snažím si vybavit jeho původ. Připadám si jako v izolaci: když to nevím, nemám se koho zeptat. Většinou však to důvěrně známé prostředí domova ani nevnímám.

Večer 11. září, kdy si všichni lidé navzájem volali, jsem vám napsal dopis s dotazem, zda se vám náhodou něco nestalo, a do týdne jsem dostal odpověď. Psala jste, že vy i všichni vaši drazí jste v pořádku. Zřejmě ani netušíte, že jen díky vám zůstávám ukotvený v realitě. Vy i vaše dopisy a pouhá vaše existence mi poskytují mnohem větší útěchu, než dokážu slovy vyjádřit.

Považuji za nutné, abyste se o mně tohle všechno dozvěděla, a současně se omlouvám za tu řadu let, kdy jsem vás klamal – ať záměrně či pouhým zamlčením nějakého faktu. Pomalý úpadek mého zdraví a moje stále větší posedlost samotou mi už dávno neposkytují dost vhodných podnětů pro psaní dopisů,

ale s ukončením naší vzájemné korespondence bych se nikdy nesmířil.

Navzdory všemu jsem v hloubi srdce stále tentýž

Arthur

• • • • •

HOTOVÝ DOPIS JSEM CHVÍLI SVÍRAL V PRSTECH A PŘEDSTAVOVAL SI, JAK ho odesílám. V duchu jsem zřetelně viděl, jak list skládám na třetiny, pravou rukou sahám po obálce a levou do ní zasunuji dopis. Na zalepenou obálku pak píšu Charleninu adresu, kterou znám stejně dobře jako tu vlastní. Och, ty zbabělče, ty zbabělče, říkal jsem si, kdybys byl co k čemu, tak bys to udělal. Při psaní dopisu jsem cítil obrovskou úlevu, že se po tak dlouhé době upřímně svěžuji, a navíc osobě, na níž mi opravdu záleží. Ten dopis jsem jí toužil napsat mnohokrát předtím. Nebylo samozřejmě divu, že v odeslání mi bránil strach, a proto jsem sám sobě namluvil, že přece nemám právo Charlene tak sobecky upřímnou zpověď vůbec obtěžovat.

Jisté okolnosti mě však napsání dopisu nakonec přiměly.

Za prvé, před třemi dny zazvonil telefon. Zrovna jsem le-
nošil a ten zvuk mě vyděsil. Leknutím jsem málem vyskočil z kůže. Přístroj zadrnčel ještě několikrát, než jsem konečně přestal lapat po dechu a sáhl po sluchátku.

V telefonu se ozval hlas. „Arthur?“ zeptal se hlas. „Arthur Opp?“

Vzhledem k tomu, že soukromé hovory téměř nemívám, srdce mi klopýtlo radostným tušením.

„Ano,“ šeptem jsem souhlasil.

Volala Charlene Turnerová. Nečekal jsem, že ještě někdy v životě zaslechnu její hlas, ale ach bože, měl jsem z toho obrovskou radost! Málem jsem hlasitě zajásal, ale na poslední chvíli jsem se stačil ovládnout; pravda, jen díky tomu, že jsem si honem připlácl ruku na ústa a zahryzl se do masité dlaně.

Od našeho posledního setkání uběhla téměř dvě desetiletí. Dávné osobní přátelství se časem přetavilo v poměrně pravidelnou a oddanou korespondenci. Nezapírám, že během té doby pro mě ty dopisy znamenaly stále víc. Nezasvěcený člověk by nás mohl označit za obyčejné korespondenční přátele, ale já si byl pořád jistější, že jsem nikdy neznal nikoho tak důvěrně jako Charlene Turnerovou. Dokonce jsem si kradmo představoval, že se jednoho dne opět setkáme, navážeme na svůj předchozí vztah, přirozeně a bez pocitu trapnosti.

Přesto: její telefonát mě vykolejil.

Vyměnili jsme si pár zdvořilých slov a já se snažil mluvit zcela klidně a uvolněně, ale ve skutečnosti jsem nažvanil spoustu lží.

Chtěl jsem se Charlene optat: „Dostala jste moje dopisy?“ Naposledy se mi ozvala téměř před rokem, i když původně psávala častěji. Místo toho mi ujelo: „Jak se máte?“

„Ujde to,“ odpověděla tónem, z něž vyznělo, že si to mám vyložit přesně naopak.